

KANDA YA

ZIWA

BIASHARA

MWANANCHI UK 22.

Uvuvi wa dagaa Ziwa Victoria wasitishwa

Lengo ni kutoa fursa wazaliane wakati wa mbalamwezi

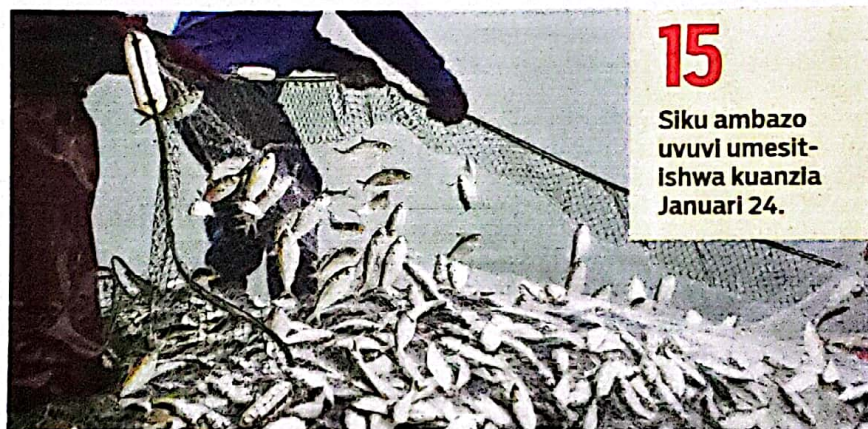
Saada Amir, Mwananchi
mwananchipapers@mwananchi.co.tz

Mwanza. Shughuli za uvuvi wa dagaa katika mialo ya Mkoa wa Mwanza zimesitishwa kwa siku 15 kuanzia Januari 24, mwaka huu kutoa fursa samaki hasa dagaa kuzaliana katika kipindi cha mbalamwezi.

Uamuzi huo ni kwa mujibu wa sheria na kanuni za uvuvi na marekebisho yake ya 2020 na kwa mujibu wa Kaimu Ofisa Mfawidhi Ulinzi na Usimamizi wa Rasilimali za Uvuvi Kanda ya Ziwa, Laurent Mbujiro zuio la aina hiyo litafanyika kila mwezi wakati wa mbalamwezi.

"Tunatarajia kufungulia shughuli za uvuvi kuanzia Jumanne (Februari 8). Tunawashukuru wavuvi wa dagaa kwa ushirikiano waliouonyesha kwa kusitisha shughuli kwa siku 15 kuruhusu mazao ya samaki kuongezeka," alisema Mbujiro.

Akizungumza kwa njia ya simu jana, Katibu Mkuu wa Chama cha Wavuvi Tanzania (Tafu), Jephta Machandalo alisema chama hicho kinaunga mkono utekelezaji wa sheria ya kusiti-

15

Siku ambazo uvuvi umesitishwa kuanzia Januari 24.

sha shughuli za uvuvi kwa muda maalumu wakati wa mbalamwezi kutoa nafasi kwa dagaa na samaki kuzaliana bila usumbufu.

"Kuna wakati wavuvi wenyewe wanasitisha uvuvi kipindi cha mbalamwezi kutokana na changamoto ya dagaa kuadimika, lakini katika miaka ya hivi karibuni mzunguko wa dagaa ulikuwa mkubwa na unaendelea kwa kipindi chote cha mwezi kabla ya hali kuanza kubadilika katika siku za hivi karibuni kwa dagaa kuadimika wakati wa mbalamwezi," alisema Machandalo.

Alisema dagaa wanapoanza kuadimika ni lazima uvuvi usitishwe na ama wavuvi wenyewe au mamlaka za Serikali kuepusha

hataria ya kuvua watoto na mazalia ya samaki, hasa nyakati za mbalamwezi.

Mvuvi wa dagaa katika Mwalo wa Kayenze, Mandondo Maro alisema uamuzi wa kusitisha uvuvi ulitokana na maombi ya wavuvi wenyewe kwa Serikali kunusuru mazao ya samaki.

Mchuuzi wa dagaa katika Mwalo wa Mswahili, Regina Mumbei alisema licha ya nia njema ya kuongeza mazalia na upatikanaji wa dagaa na aina nyingine ya samaki, zuio la uvuvi kwa siku 15 huwasabishia hali ngumu kiuchumi hasa uamuzi huo unapochukuliwa ghafla bila wadau kutaarifiwa mapema.

DO
vip
vita

Ernest
emagas

Chato
mkoani
wale an
la cha
umwag
ajira kw
za ujasi
wa waz
mikaka

Akizwa
Chato v
abirish
kuongo
alisema
to kuwa
nchini k
wanan
na ziad
na mko
yenye r
fursa i
haya kw
umwag

Pamo
ya mpu
we na
wilaya a
kinara
biashar
mazao
wa Bar
Chato,
baraza
juhudi z
na kub
ya wan
wakazi
kujiong

huduma ya vipimo mbadimbali vya magonjwa ya saratani ikiwamo saratani ya mama ya tezi dume vilivyotolewa juzi katika hospitali hiyo bila malipo kufuatia maadhimisho ya Siku ya Saratani Duniani.

PICHA: VITUS AUDAX

Wafugaji walalamikiwa kuingiza mifugo shuleni

Na Marco Maduhu, SHINYANGA

MWALIMU Mkuu wa Shule ya Msingi Ndembezi iliyoko Manispaa ya Shinyanga, Mohamed Makana, amelalamikia wafugaji kuingiza mifugo kwenye maeneo ya shule hiyo na kusababisha uharibifu ikiwamo kula miti.

Alibainisha hayo juzi wakati Chama cha Tanzania Girl Guide Association, kilipokuwa kikiendesha kampeni ya upandaji miti 1,000 katika shule hiyo. Alisema shule hiyo haina uzio na kila wanapokuwa wakipanda miti imekuwa

ikiliwa na mifugo na kusababisha kuendelea kukabiliwa na upungufu wa miti.

"Shule yetu hii ya Ndembezi kila tunapopanda miti imekuwa ikiliwa na mifugo, awali tulipanda miti 500 lakini yote ililiwa, tunaomba viongozi wa serikali wadhibiti suala la wafugaji kuchungia mifugo maeneo ya shule, hasa nyakati za jioni sisi tukiwa hatupo wala wanafunzi," alisema Makana.

Katibu Tawala Msaidizi, Sekta ya Uchumi na Uzalishaji Mkoa wa Shinyanga, Beda Chamatata, alionya tabia ya wafugaji kuchungia mifugo

maeneo ya shule na kuwaagiza viongozi wa serikali za mitaa kuwakamata na kuwachukulia hatua ikiwamo kupanda miti yote ambayo imeliwa na mifugo yao.

Pia aliwataka wanafunzi na walimu waitunze miti yote ambayo imepandwa shuleni hapo, ili ipate kukua na kuondoa hali ya jangwa na kuilinda dhidi ya majanga mbalimbali pamoja na kupata faida ya kivuli.

Wakala mtetezi wa mradi wa msichana na mabadiliko ya tabia nchi kutoka Tanzania Girl Guide Association, Joyce Maganga, alisema wamekuwa

wakiendesha kampeni ya upandaji miti shuleni na kwenye taasisi nyingine za serikali, ili kukabiliana na mabadiliko ya tabia nchi na athari za mazingira.

Alisema mbali na kupata miti 1,000 katika Shule ya Msingi Ndembezi, pia wame-shapanda miti 300 katika Shule ya Msingi Ujamaa, miti 200 Shule ya Msingi Jomu.

Alisema kampeni hiyo ni endelevu ili kuendelea kuunga mkono juhudi za Rais Samia Suluhu Hassan dhidi ya kukabiliana na mabadiliko ya tabia nchi, athari za mazingira na hewa ya ukaa.

NIPASHE UK 10.

**Katibu Mkuu
CCM awaweka
kitimoto
mawaziri**

UKURASA 3

Nipashe

Jumatatu Februari 6, 2023 Tanzania 1,000/- Kenya 100/-

ISSN 0856 • Na. 0581213

The Guardian digital

www.ipmedia.com

nipasheTZ

nipasheTZ

nipasheTZ

MWANGA WA JAMII

0745 700710

LIKE & FOLLOW US

UKURASA 11

KASI YA SARATANI

Uchunguzi maji ya maiti kuhifadhi samaki waanza

YALIYOMO

UKURASA WA 3

CRDB YAKABIDHI KITUO CHA MAWASILIANO OCEAN ROAD

BENKI ya CRDB imekabidhi kituo cha mawasiliano kwenye Taasisi ya Saratani ya Ocean Road (ORCI) ikiwa ni matokeo ya fedha zilizokusanywa katika mbio za...

UKURASA WA 7

MIILI YA AJALI NA KESI ZA POLISI YAIGHARIMU MUHIMBILI MAMILIONI

HOSPITALI ya Taifa Muhimbili (MNH), imesema kwamba kati ya changamoto inayokumbana nayo ni pamoja na kutoa misamaha, kugharamia huduma...

UKURASA WA 17

MUFTI ZANZIBAR AWATAKA WAZAZI KUKEMEA USHOGA

OFISI ya Mufti ya Zanzibar imewataka wazazi kukemea uhamasishaji wa matukio ya ushoga ambayo yanakwenda kinyume...

**Waliochelewa
kufika katika
ajali iliyoua
20 matatani**

UKURASA 4

• **Sampuli** 14,000 zakusanywa, wanawake waongoza kuugua saratani nchini... *Endelea ukurasa 2*

Mkuu wa Mkoa wa Dar es Salaam, Amos Makalla (wa pili kushoto) na Mkurugenzi Mtendaji wa Benki ya CRDB, Abdulmajid Nsekela, wakizindua rasmi kituo cha mawasiliano kwenye Taasisi ya Saratani Ocean Road jijini Dar es Salaam mwishoni mwa wiki. Kituo hicho kilijengwa kwa ufadhili wa Benki ya CRDB kwa kutumia fedha zilizokusanywa katika mbio za CRDB Bank Marathon 2021. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Adaiwa kuua dada wa kufikia, akamchoma kisu mama ubavuni UK. 4

MICHEZO

SIMBA SC, AL HILAL KUMENOCA CAF UK.24

KATUNI UK.6

hiyo ilipotembelea Ofisi za Bodi ya Mfuko wa Barabara jijini Dodoma kwa ajili ya kutafiti utendaji kazi wa bodi hiyo, (kushoto kwake) ni Mwenyekiti wa kamati, Naghenjwa Kaboyoka na Meneja wa Mfuko wa Barabara, Eliud Nyauhenga. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Uchunguzi maji ya maiti kuhifadhi samaki waanza

Na Vitus Audax, MWANZA

HOSPITALI ya Rufani ya Kanda ya Bugando imeanza uchunguzi kubaini ukweli wa taarifa za maji ya kuhifadhi maiti kutumika kuhifadhi samaki.

Uchunguzi huo wa kisayansi unafanywa kufuatia agizo la Makamu wa Rais, Dk. Philip Mpango la kufanya utafiti kuhusu kinachodaiwa kuwapo ongezeko la magonjwa ya saratani mikoa ya Kanda ya Ziwa linalosababishwa na matumizi ya maji hayo kuhifadhi kitoweo hicho kinachotumiwa na wakazi wengi wa mikoa hiyo.

Utafiti huo unafanyika kupitia sampuli mbalimbali za wagonjwa wa saratani pamoja na wale wasiokuwa na ugonjwa huo wanaoishi Kanda ya Ziwa ili kubaini ukweli wa madai hayo kama alivyoamuru Makamu wa Rais wakati wa uzinduzi wa wodi ya wagonjwa wa saratani hospitalini huko hivi karibuni.

Daktari Bingwa wa Magonjwa ya Saratani na Mkuu wa Idara ya Saratani wa hospitali hiyo, Dk. Nestory Masalu, alibainisha hayo mwishoni mwa wiki wakati wa maadhimisho ya Siku ya Saratani Duniani.

Bingwa huyo wa saratani alise-

ma utafiti wao huo unatarajiwa kuchukua muda wa miezi sita.

"Tayari tumekusanya sampuli 7,000 za watu wenye saratani mbalimbali pamoja na sampuli 7,000 za watu wasiokuwa na saratani, wote wakiwa na umri uleule na wanaishi mazingira hayo hayo ili tujue sababu za hawa kupata ugonjwa huo na wengine kutokupata ugonjwa huo," alisema Dk. Masalu.

Alisema kwa sasa tayari wana taarifa hizo na wanafanya uchambuzi wa taarifa hizo na majibu yake yanatarajiwa kutolewa baada ya miezi sita kutokana na ugonjwa huo kuchukua muda mrefu kuleta majibu sahihi.

Dk. Masalu alibainisha kuwa kwenye hospitali hiyo kwa sasa wanapokea wagonjwa wa saratani takriban 1,500 kwa mwaka, idadi inayoonekana kuwa kubwa zaidi tangu kuanzishwa kwa huduma hiyo mwaka 2009.

Alisema kuwa tangu kuanza kutolewa kwa huduma hiyo hospitalini huko, wamefanikiwa kutoa huduma kwa wagonjwa wa saratani 55,000 huku wagonjwa 10,000 wakifariki dunia wakati wa matibabu.

"Ninatoa wito kwa wananchi hasa wale wenye umri mkubwa kuwa na utaratibu wa kupima

afya zao mara kwa mara ili kukabiliana na ugonjwa huo mape-
ma," alisema Dk. Masalu.

Baadhi ya mashuhuda waliopo na ugonjwa wa saratani, waliungana na bingwa huyo kuwashauri wananchi kuwa na utaratibu wa kupima afya zao mara kwa mara ili kukabiliana na ugonjwa huo mape-
ma pindi wanapogundulika.

"Nimefanyiwa upasuaji wa titi kutokana na ugonjwa huu na mpaka sasa hali yangu ni nzuri. Ninashukuru Mungu ugonjwa huu umepona.

"Kikubwa ni kuhakikisha unapima mape-
ma ili kuepusha kukaa na ugonjwa huu ukafikia hatua ngumu kutibiwa," alisema Geredina Nzogela.

Katika maadhimisho hayo, Hospitali ya Rufani ya Kanda Bugando ilitoa huduma za upimaji wa magonjwa ya saratani ya shingo ya kizazi, saratani ya tezi dume na saratani ya matiti bila malipo.

Kwa muda mrefu kumekuwa na madai mengi kuhusu kasi ya ongezeko la saratani Kanda ya Ziwa, baadhi wakijihusisha na kemikali zinazotokana na migodi mingi iliyoko kwenye ukanda huo pamoja na kemikali zinazotumika kwenye kilimo cha pamba, tum-
baku na kahawa.